№ 47.

GAZETA KORRESPONDENTA
WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 11. *CZERWCA ROKU* 1799. *we WTOREK.*

z Wiednia dnia 1. *Czerwca.*

[illegible] wyczayny d[illegible] Dworſkiey pod d. 29 Maja ieſt w naſtępuiącey treści.

Podług dwoch rapportow od Arcy-Xiążęcia *Karola* na dniu 20 Maja z *Stockach* i 21 z *Singen* przyſłanych, wykommenderowany od F. M. L. *Hotze* G. *Bay*, attakował nieprzyiaciela pod *Aſmos* i wyparł go z tego ſtanowiſka, zaiąwszy iednę armatę i ieden wóz ammunicyiny, potym zdobył szturmem ſzańce nieprzyiaciela, i cofaiącego ſię ścigał aż ku *Werdenberg*. W tym ściganiu G. *Bay* zaiął nieprzyiacielowi dwie armaty. Nieprzyiaciel rozłożył ſię wprawdzie pod *Werdenberg*, i bronił ſię z zaciętością, waleczne iednak woyſka nasze wyparowały go z tego ſtanowiſka, i iedna kompania nieprzyiacielſka wyciętą była, tak iż z niey 30 tylko ludzi pozoſtało. W tymże ſamym czaſie kiedy G. *Bay* ucierał ſię pod *Werdenbergiem*, F. M. L. *Hotze* rozkazał Pułkownikowi *Gavaſini* wyruszyć ku *Wallenſtädt*, dla opanowania drogi na górze pomiędzy tym oſtatnim mieyscem i *Werdenberg* będącey. Wspomniony Pułkownik wkroczył na dniu 19 aż do *Wallenſtädt* i poſtawił ſię o puł mili drogi z tey ſtrony jeziora, lecz zaraz attakowany był od nieprzyiaciela z wielką przemagaiącą ſiłą, który na ſkrzydło iego nacierał coraz z świezym woyſkiem, lubo nie mogł ani iedney piędzi ziemi zyſkać. Nakoniec udało ſię Pułkownikowi *Gavaſini* z małą kolumną natrzeć na prawe ſkrzydło nieprzyiaciela, i odeprzęć go w czaſie zapadłey nocy z znaczną ſtratą aż do *Murs*. Arcy-Xiąże *Karol* wychwala odwagę i przezorność wspomnionego Pułkownika w tym odparciu nieprzyiaciela daleko od ſiebie mocnieyszego. Naſza w tey utarczce dosyć znaczna ſtrata ſkłada ſię z 300 ludzi zabitych i rannych, pomiędzy ktoremi 3 zabitych i 5 rannych officerow znayduie ſię. Legion utworzony z emigrantow *Szwaycarow* przy tey pierwszey ſtoczoney przez ſiebie potyczce bardzo ſię dyſtyngwował, a lud wszędzie ochoczo poſpieszał do pospolitego ruszenia. Przez tak znaczne powodzenia F. M. L. *Hotze*, nieprzyiaciel widział ſię bydź przymuszonym do opuszczenia okolicy *St Galle*, rownie iak okolic *nadreńſkich* przy *Szaffuzie* i *Konſtancyi*, i cofnienia ſię do *Winterthur*, a nawet i daley. Spoſtrzegłszy to F. M. L. *Nauendorff* wyruszył zaraz z częścią ſwoiey przedniey ſtraży za *Ren*, pomknął ſię z lekką ſwoią kawaleryą dla uważania obrotow nieprzyiaciela, i doſtrzegł, iż nieprzyiaciel opuściwszy *Thur* i *Thos* cofnął ſię zupełnie do *Zurich*. F. M. L. *Neuendorff* wyſłał przeto patrole do *St Gall* dla połączenia ſię z patrolami tamże przez F. M. L. *Hotze* poſłanemi. Arcy-Xiąże *Karol* rozkazał wyruszyć obozowi z *Stockach* do *Singen* i tamże założył głowną ſwoią kwaterę. Jak tylko Podpułkownik *Williams* dowiedział ſię, iż nieprzyiaciel uſtąpił z *Reineck*, wyſłał zaraz całą ſwoią flotyllę ku *Arbon* dla trudzenia nieprzyiaciela w retyradzie, wyſłał także officera morſkiego Hrabiego *Tulconis* do *Roschach*, który tam 8 armat, 3 możdzierzow, wiele lawetow, i ammunicyi zabrał, tudzież 6 nowych niedokończonych ſzalup kanonierſkich zaiął i to wſzyſtko do *Bregenz* przetransportował. Podług dalszych donieſień Arcy-Xiążęcia na dniu 22 z *Singen* Podpułkownik *Williams* donioſł z *Roschach*, iż on z częścią regimentu *Waldeck* do *St Gall* wkroczył, zkąd nieprzyiaciel wprzod ieszcze cofnął ſię. Oſadził to miaſto, znalazłszy w nim 3 armaty i 2 wozy ammunicyine. Podług rapportow F. M. L. *Hotze* Kapitan od regimentu *Bender* Hrabia *Leiningen* zdobył w *Altſtätten* za pomocą ſtrzelcow kraiowych 2 armaty 5 wozów ammunicyinych, wiele broni i ammunicyi, a G. *Bay* przy zdobyciu *Werdenberg*, procz wyżey wzmienionych 2 armat, znalazł tam ieszcze 2 ſtune i 400 broni. F. M. L. *Nauendorff* osadził zaraz *Frauenfeld* i *Winterthur*, wysyłaiąc forpoczty ſwoie aż do *Zurich* i *Balach*. W *Diſſenhofen* gdzie rozkazał poſtawić pontony, znalazło ſię 9 armat 100 broni i zapas ammunicyi. Major *Morbert* napotkał w *Münſterlingen* nad jeziorem *Konſtancyeńſkim* na oddział nieprzyiacielſki, który zaraz usunał ſię iak tylko ſtatek ieden od naszey flotylli do brzegow przyparł i ludzi wysadził, z tego oddziału wielu w niewolę zaiętych zoſtało. Oddział ten nieprzyiacielſki ſłużył za zaſłonę transportu armat, który zaraz od naſzych zachwyconym zoſtał, ſkłada ſię on z 4 armat, 1 aubicy i 1 wozu ammunicyinego. F. M. L. *Kospoth* donioſł Arcy-Xiążęciu, iż rotmiſtrz *Lük* od regimentu 13 dragoniy, napadł na regiment 3ci huzarow *Francuzkich* pod *Leémen* bliſko *Heidelberg* obozem ſtoiący, wyciął do ſta ludzi, resztę rozpędził, wielu zaiął w niewolę i 60 koni zaiął. Z ſwoiey ſtrony nie maiąc iak 1 officera i 2. ludzi lekko rannych.

Podług donieſień G. *Melas*, F. M. L. *Otto* attakował ſtnnowiſko *Pontremoli* przez lekki batalion *Michanovich* i nieprzyiaciela ztamtąd wyruszył. F. M. L. wychwala roſtropne obroty Majora *Mihanovich*, który procz tego iż nieprzyiaciela z tak korzyſtnego i 800 ludźmi osadzonego ſtanowiſka wypędził, zaiął ieszcze 2 armaty i 17 wozow z ammunicyą, tudzież 30 niewolnikow, za resztą zaś zapędził ſię w góry.— Dla wsparcia Pułkownikow *Strauch* i Xiążęcia *Victor de Rohan*, gdy nieprzyiaciel pod *Bellinzone* znaczną liczbę woyſk zebrał, Generał Hrabia *Hohenzollern* wyſłany zoſtał z 5 batalionami ku *Chiavenna*, i temu oddana była kommenda nad całym tamteyszym korpusem. Generał zaś *Latterman* z resztą woyſka, zarrudnia ſię blokadą zamku *Medyolańſkiego*.— Podług rapportu G. *Vukaſſovich* uzbroieni wieśniacy w *Carignano* w kraiu *Piemonckim* powſtali przeciw 100 *Francuzom* tamze będącym, i ich rozbroili. W *Carmagnola* podobnyż ſtał ſię przypadek, w którym dwoch Generalow *Francuzkich* zoſtało rannych, a z tych ieden z ran odebranych umarł.

F. M. L. Hrabia *Bellegarde* dzielnie poparł operacye F. M. L. *Hotze* w kraiu *Gryzonow*, rozdzieliwszy korpus ſwoie na 4 kolumny i poſławszy mu na pomoc, pierwsza kolumna pod dowodztwem G. Hrabiego *Nobili* z *Sus* przeszła przez gòrę *Flola* ku *Tavos*, druga pod F. M. L. *Hadick* z *Pont* przez *Albulę*, trzecia pod Pułkownikiem *La Marseille* przez gòrę *Julier*, sam zaś z resztą woyſka wyruszył do *Lenz*. Nieprzyiaciel nigdzie mocnego nie czynił odporu, tylko kolumna G. *Nobili* miała do przezwyciężenia ſzańce *Francuzkie* pomiędzy *Wirtshaus* i *Dörfli*, po ktorych zdobyciu nieprzyiaciel ſpiesznie ſię cofnął i w tym przypadku zaieliśmy mu w niewolę 150 ludzi z 1 kapitanem i 2 porucznikami. F. M. L. *Bellegarde* uważa przy tym, iż ponieważ zamiar zdobycia kraiu *Gryzonow* ieſt iuż dopięty, ón poſtanowił teraz popierać operacye armii *Włoſkiey*, zoſtawiwszy iednak Pułkownika Hrabiego *St Julien* z iedną brygadą na zaſłonienie *Engadin*, i utrzymanie kommunikacyi F. M. L. *Hotze*.

Naſtępuie potym obſzerne opisanie wſzyſtkich ſzczegułow zaięcia ważnego ſtanowiſka *Lucienſteig* i całego kraiu *Gryzonow*, tudzież opuſzczenia przez woyſka *Francuzkie Reichenau* i *Sargans*.

Drugi nadzwyczayny dodatek do Gazety Dworſkiey pod dniem 31. *Maja ieſt w naſtępuiącey osnowie*.— Generał Hrabia *Hohenzollern* przeznaczony do obleżenia cytadelli *Medyolańſkiey* przyſłał wiadomość, iż na dniu 14. w nocy otrzymał rozkaz zamknięcia zupełnego wspomnioney cytadelli, i dania pomocy pułkownikowi Xiążęciu *Rohan*, przeciw któremu nieprzyiaciel z przemagaiącą ſiłą nacierał, Na dniu 15. poſtawił ón G. *Lattermann* z 5. batalionami i 1. ſzwadronem w *Medyolanie*, ſam zaś z resztuiącemi 5 batalionami wyruszył przez *Como* naprzeciw Xiążęciu, który ſwoie forpoczty od *Ponte Teresa* naprzeciw nieprzyiacielowi do *Anio* posunął Pomimo wielkiey odległości, G. *Hohenzollern* na dniu 17. w południe iuż był przeszedł *Ponte Tereſia* i połączył ſię z Xiążęciem, po czym zaraz nieprzyiacielſka pozycya była rekognoſkowana, i ułożony attak na dzień 18 w trzech kolumnach pod *Taverna*. Attak ten z taką żywością był uſkuteczniony, iż nieprzyiaciel na 5 godzin drogi aż za gorę *Cenere* zoſtał odpartym. Szczeguły tego zdarzenia poda w dalszym czaſie Hr. *Hohenzollern*. Przez wzgląd na rozległość pozycyi, iaką zaiął Pułkownik Xiąże *Rohan*, Hr. *Hohenzollern* wzmocnił go 1. batalionem, a rozłożywszy go pod *Luino*, *Ponte Teresa*, tudzież *Lugano* posunął forpoczty do *Taverna*, ſam zaś z 4 batalionami ſpiesznie do *Medyolanu* ſię cofnął, i tam na dniu 20. zrana ſtanął. W nocy z dnia 20 na 21. okopy były zrobione przed cytadellą, a to z taką szybkością, iż w pierwszey paralelli o świcie można iuż było być zaſłonionym. Na dniu 21. o świcie ogień z fortecy tak mocny był rzucany, iż robota na długi czas uſtać muſiała, lecz w wieczor i przez całą noc robota tak zoſtała przyspieszoną i podwoioną, iż artyllerya mogła do bateryow armaty wprowadzić. Tym ſposobem pomimo ciągłego dniem i nocą ognia nieprzyiacielſkiego robota posuniętą zoſtała, a forteca na d. 22. do poddania ſię wezwaną była. Na dniu 23. baterye tyle iuż były gotowe, iż nazaiutrz można było więcey iak z 60. dział ognia dawać. Powtornie groźne do poddania ſię wezwanie i bliſkie niebespieczeńſtwo przymuſiło nakoniec nieprzyiaciela do kapitulowania dnia 24. wieczorem. Gen: *Hohenzollern* umyślił dać łaſkawe kondycye garnizonowi, częścią aby bez dalszego tracenia czasu mogł fortecę tę opanować, częścią aby przez dalsze ciągnienie ſzturmu miaſto o ruinę przyprawione nie zoſtało. Liczba garnizonu, który ſię obowiązał przez rok nie walczyć przeciw Cesarzowi Jmci, ſkładał ſię z 9. szefow batallionow, 158. wyższych officerow, 274. niższych i 1781. żołnierzy w ogule 2220 głow. Armat było 110. ſztuk wszyſtkie zdatne do użycia, tudzież wiele ammunicyi, i zapasow magazynowych. Liczba zabitych i rannych była mała. Z woyſk Cesarſkich zginął Porucznik od artylleryi *Lehmann* i 2. kanonierow, Porucznik zaś *Wurſt* i 4 kanonierow rannych zoſtało. Od armii *Roſſyiſkiey* zginął Porucznik *Alexandrow*, 2. kanonierow i 1. zwoyszczyk; 1. unterofficer, 4. kanonierow i 1. zwoyszczyk zoſtali rannemi. Od piechoty Cesarſkiey było 7. zabitych i 21. rannych. Ogul wszyſtkich zabitych i rannych dochodzi do 26. głow (Naſtępuią potym pochwały dla Officerow, którzy ſzczegolnieysze dawali dowody męztwa.)

Na tak szczęśliwie i szybko dokonane zdobycie Cytadelli *Medyolanu*, mieszkańcy Miaſta tego okazali radość wyższą nad wszelkie opisanie. Szlachta dała w ofierze korpusowi oblegaiącemu dla okazania wdzięczności Złł. 4000. Wyżsi officerowie otrzymali w podarunku od teyże Szlachty iedwabne ſzarfy, każdy zaś miaſta mieszkaniec ubiegał ſię w opatrzeniu woyſka żywnością. W wieczor zdobycia Zamku, całe miaſto było oświecone, z ze wſzyſtkich ſtron nieuſtanne wznoſiły ſię okrzyki: *Niech żyie Cesarz.*

Kapitulacya zawarta między Generałem-Majorem Hohenzollern, i kommendantem Francuzkim Zamku w Medyolanie Ob. Bechaud.

Art. I. Cały garnizon wymaszeruie dnia 25. Maja zrana o godzinie 9. ze wszystkiemi honorami woyskowemi, wszystko co do tegoż garnizonu należy, będzie odprowadzone do forpocztow *francuzkich*, i tamże Generałowi *francuzką* armią we *Włoszech* kommenderuiącemu wydanym będzie — Odpowiedź: *Garnizon Francuzki nie będzie służyć przeciw woyskom Cesarza Jmci przez rok i dzień ieden, czy to w tym czasie cały, czy w części zamienionym zostanie. Officerowie zatrzymaią broń, a garnizon wymaszeruie zrana o godzinie 9. z zwyczaynemi honorami woyskowemi i bronią, złoży ią iednak na stoku.*

Art. II. Wszyscy robotnicy i nienależący do boiu, wszelkiego gatunku, kobiety i dzieci, będą równie forpocztom *francuzkim* wydani. — *Zezwolono.*

Art. III. Dziesięć małych wozow z zaprzęgiem w Cytadelli znayduiących się, otrzymaią pozwolenie wyiechania z officerami nie będąc rewidowanemi co w sobie zawieraią. — *Zezwolono.*

Art. IV. Dla chorych, kobiet i dzieci, tudzież ich bagażow, dane będą potrzebne fury, gdyby się w wspomnionych 10. wozach nie pomieściły. — *Zezwolono.*

Art. V. Officerowie ktorzy są w konie opatrzeni, maią pozwolenie wolno wyciągnąć z fortecy, całe procz tego korpus zatrzyma sprzęty swoie. — *Zezwolono.*

Art. VI. Chorzy garnizonu będą traktowani z troskliwością iakiey ludzkość wymaga, zostawieni przy nich dozorcy zdrowia, pozostaną przy nich aż do ich uzdrowienia. — *Zezwolono.*

Art. VII. W ciągu marszu garnizonu aż do forpocztow *francuzkich*, znaydować się tenże będzie pod protekcyą woyska Cesarskiego, officer który nim dowodzić będzie, zostanie w odpowiedzi za wszystkie złe obchodzenia, iakichby w przechodzie swoim garnizon od mieszkańcow krajowych mógł doświadczyć. — Odpowiedź: *Zaręcza się to, i mieć się będzie w tey mierze staranie, podług znaney woyska Cesarskiego rzetelności.*

Art. VIII. Woyska sprzymierzeńcow od wszystkich Narodow należące do garnizonu, traktowane będą z temiż samemi względami, iak same woyska *francuzkie*. — *Zezwolono.*

Artykuł dodatkowy IX. Porucznik *Jankovich* będzie wymieniony za innego officera garnizonowego, tak żeby obay zaraz służyć mogli.

Art. X. Kommissarz woyskowy pozostanie w twierdzy dla wydania wszystkich magazynow, broni, ammunicyi, planow, pism, i wszystkiego co tylko w tey mierze do Rzpltey *Francuzkiey* należy. — Dan w Zamku *Medyolańskim* dnia 4. Prairial czyli 24. Maja 1799.

Baron de Latterman Generał-Major woysk Cesarskich. — Bechaud szef batallionu i kommendant.

Podług donieśień Generała *Melas* z *Casa Tisma* pod dniem 19. nieprzyiaciel opuścił fortecę *Valenza*, ktora od woysk *Rossyiskich* zaiętą została. Generał *Vukassovich* pod dniem 17. doniosł z *Trino*, iż przymusił nieprzyiaciela obrotami swemi do opuszczenia *Casale* i tamteyszey cytadelli. Nasza tamteysza armia na dniu 18. w wieczor wyruszyła z obozu pod *Tore di Gorofolo*, a na dniu 19. rozłożyła się pod *Copa* i daley zamyśla iść do *Mortara*.

W nocy z dnia 18. na 19. przybyli do obozu dway deputowani z *Mondovi* donosząc, iż przeszło dziesięć tysięcy uzbroionych wieśniakow, garnizon *francuzki* w fortecy *Piemonckiey* znayduiący się, po dziewięcio-dniowey blokadzie w niewolę zaiął i fortecę zdobył. Wspomnionych 325. *Francuzow* zaprowadzonych zostało do *Mondovi*, i w tamteyszey cytadelli przez wiaśniakow są strzeżeni. Na żądanie deputacyi wysłany iest oddział woyska dla zaięcia fortecy, ieden z deputowanych miał służyć za przewodnika temuż oddziałowi drugi iako zakładnik miał pozostać w fortecy. Wszędzie mieszkańcy wszystkich okolic *Włoskich* okazuią nayprzyiaźnieysze skłonności do dobrey i słuszney sprawy. — F. M. *Kray* donosi, iż odebrał rapport od Generała *Klenau*, iako tenże odebrał przez kapitulacyą nieprzyiacielowi Miasto *Ferrarę*, i spodziewa się ieszcze przymusić cytadellę do podobnegoż poddania się. Kapitulacya *Ferrary* wkrotce ogłoszoną będzie.

z Londynu dnia 24. Maja.

Lord *Bridport* znayduie się ieszcze zawsze z flottą swoią przy brzegach *Irlandzkich* w przylądku *Clear*, wiemy teraz iednak, iż flotta nie do *Irlandyi* lecz na morze srzodziemne popłyneła. Na dniu 21. przeszedł w 9. dniach bat pocztowy z *Lizbony* do *Falmouth* i przywiozł wiadomości o floccie *Bresteńskiey*. Na dniu 12. minister nasz w *Lizbonie* P. *Walpole* otrzymał od kapitana *Peard* kommendanta fregaty *Succes* wiadomość pod d. 7. iż tenże na dniu 1. Maja napotkał flottę *francuzką* z 19. okrętow liniowych i 11. fregat złożoną o 35. mil na zachod *Oporto*, i kieruiącą się ku stronie południowo-zachodniey. Posłał przeto niezwłocznie z stanowiska *Lagos* do Lorda *St. Vincent* uwiadomiaiąc go o tym. Na dniu 2. Maja flotta *Francuzka* widziana była w okolicy *Lizbony*. Flotta Lorda *St. Vincent*, składała się z 20. okrętow liniowych, 13. stało przed *Kadix*, 3. na brzegach Barbaryiskich, a 4. pod *Gibraltarem*. Eskadra Admirała *Whitshead*, która z *Plymouth* na dniu 6. wypłyneła dla wzmocnienia Lorda *St. Vincent*, na dniu 11 znaydowała się przed *Tajo*. Lord *St. Vincent* będzie przez tę eskadrę do 25. okrętow liniowych wzmocniony. *Hiszpańską* flottę w *Kadix* rachowano do 27 liniowych okrętow, ktòre powiększey części do odpłynienia są w pogotowiu. Dowiedziano się potym iż eskadra Lorda *Keith* przez burzę od *Kadix* była odsuniętą i została do cieśniny *Gibraltarskiey* zapędzoną. — Hrabia *Woronzow* Ambassador *Rossyiski* przy naszym dworze, został mianowany w *Peterzburgu* ministrem interessow zagranicznych. Przywiązanie Hrab: do *Anglii* przywiodło go do upraszania Imperatora, aby obowiązki te mogł odbywać tylko przez przeciąg woyny, a potym powrocić nazad na swoią ambassadę. — Podług nowego billu zmnieyszaiącego milicye kraiowe, 82. tysiące woyska lądowego w ciągu teraznieyszey woyny ma być utrzymywanego.

z Paryża dnia 24. Maja.

W Dzienniku *Paryskim* czytemy, iż flotta nasza weszła do *Tulonu*, lecz tam tyle tylko zabawiła ile wypadło iey do opatrzenia się w należyte do dalszego przeznaczenia potrzeby i tegoż samego dnia 9. Maja którego weszła do portu, znowu z *Tulonu* na morze wypłyneła. Lubo się nie połączyła z flottą *Hiszpańską*, odebrała iednak wiele posiłkow po drodze. Skłonności ekwipażow były iak naylepsze, a officerowie okazali iak naywiększą w obrotach morskich dokładność. Mamy powody do wierzenia, iż flotta na dniu 19. znaydować się będzie przed *Maltą*.

W tych dniach przybył do *Paryża* kuryer, który dnia 10. Lutego wyiechał od G. *Buonaparte* z Jerozolimy. Depesze których mu ten wodz powierzył, odesłane zostały przed nieiakim czasem Rządowi, ponieważ tenże kuryer musiał odprawić kwarantannę w *Tulonie*. Przybył on na iednym statku pocztowym, który iakimsiś cudem potrafił się przemknąć. Przy iego wyieździe zdrowie G. *Buonaparte* było iak naylepsze. Armia w nayokazalszym znaydowała się stanie, ponieważ niewiele ucierpiała od chorob i odmiany klimatu, a przez zebrane w tych stronach zaciągi, liczba iey dochodziła do 100 tysięcy ludzi. *Berthier* przez trzy miesiące prawie zupełnie pozbawiony był słuchu, lecz iuż należycie iest zdrowym. *Buonaparte* miał dzielną pomoc z nieiakiego *Barthelemi* dawnego dowodzcy *Mammelukow*, człowieka czynnego, pracowitego, i osobliwie pomiędzy *Grekami* naywiększe posiadaiącego wpływy. Nasza kawalerya czyniła widok iak naywspanialszy; wszyscy iezdzce mieli konie *Arabskie*. Wreszcie wszystko pokazywało zupełne possessyi tego kraiu ugruntowanie, tak dalece, iż sprzymierzone mocarstwa naprożnoby nas z niego rugować usiłowały, gdyby nawet szczęśliwe naszey eskadry na morze srzodziemne przybycie nie podawało nam tysiącznych sposobow przesłania mu posiłkow, którychby mogł potrzebować.

Scherer pisał dziś do Dyrektoryatu list, w którym dziękuie mu za nowy dowod zaufania w ofiarowanym sobie urzędzie G. Inspektora woysk *Francuzkich w Hollandyi*, i w którym prosi go, ażeby go od tego obowiązku uwolnił. Dodaie, iż będąc iako Minister i iako Generał srogą okryty potwarzą, winien swemu kraiowi, swemu honorowi, i swoiey napastowaney cnocie zupełne usprawiedliwienie z ważnych zaskarzeń. Donosi zatym, iż poda Dyrektoryatowi publiczny rachunek swoich czynności w czasie 5ciu miesięcy 7. roku, i że na poparcie prawdy złoży autentyczne dowody.

Dnia 20. pokazanie się Ob *Jean Debrie* w Radzie 500. z ręką na chustce, twarzą wybladłą, i z trudnością postępuiącego, wszystkich zwrociło oczy; a gdy w mianym głosie opisywał okropne pod *Rastad* zdarzenie, obfite łzy przerwały mu mowę.

Czytamy w dzienniku podroży kapitana *Kosmedi*, iż gdy iednego razu zostawał w wielkim niedostatku słodkiey wody, przyszła mu myśl ażeby zamoczyć suknie w morzu, i tak zmoczone włożyć na siebie. Upłyneło wiele czasu (wyraża on) nim nakłoniłem ludzi ekwipażowych do naśladowania mego przykładu. Nakoniec dali się namowić, tym sposobem odchodziło z nas codziennie tyle uryny, iak gdybyśmy miernego używali napoiu. Temu doświadczeniu winienem moie życie wraz z 6ciu innemi osobami, których bez niego pewna oczekiwała zguba. Zanurzaliśmy nasze suknie po dwa razy na dzień z tak pomyślnym skutkiem, iż pożeraiące nas pragnienie bywało uspokoione, a wyschłe i spalone nasze ięzyki stawały się w kilka minut wilgotnemi.

Wszyscy zakładnicy *Piemontscy* przybyli do *Lugdunu* na dniu 28. Floreal (17. Maja) Znayduią się między niemi Ministrowie, Negocyańci, Prezydenci, Duchowni, i Ministrowie Dworu *Turyńskiego*. Wyieżdżaią oni do *Dijon*.

List z *Turynu* wyraża, iż Dyrektor *Cisalpiński Adelasio* powrocił do *Medyolanu* i że wielu Agentow Dyrektoryatu *Cisalpińskiego* osadzeni są na urzędach przez *Austryakow*.

Dowiaduiemy się z pewnego zrzodła, iż Generał *Joubert* żąda służyć pod dowodztwem Generała *Moreau*. Niepotrzeba tu wystawiać ile podobne żądanie czyni honoru obydwom tym woiownikom; przydać tylko do tego należy, iż *Championnet* zostaie w przykrey niecierpliwości, że dotąd nie iest sądzonym, ponieważ pała naymocnieyszą chęcią walczenia w szeregach Grenadyerskich z nieprzyiaciołami Rzpltey. Pewną iest rzeczą, iż sąd iego odprawiać się będzie w *Grenoble*, i Obywatel *Blanquet* urzędowy obrońca iego iuż do tego miasta wyiechał.

Beaumarchais pochowanym iest w wspaniałym swoim ogrodzie przy *Bastylii*. *Colin-d'Harleville* miał pogrzebową mowę w obecności iego familii i wielu przyiacioł. Zakończył on życie swoie z 17. na 18. Maja bez żadnego poprzedzaiącego znaku słabości: List z *Neapolu* pod dniem 21. Kwietnia zawiera co następuie: „Kontr-Admirał *Renaudin* przybył tu na zastąpienie Admirała *Pleville*, który się udał do *Paryża*. Eskadra *Angielska* i *Rossyiska*, która od nieiakiego czasu w naszych okolicach krąży, nie przedsięwzięła ieszcze żadnego wylądowania, procz do wysp odnogi *Neapolitańskiey i Salernenskiey*. Odwołanie woysk *Francuzkich z Pulii*, które odebrały rozkaz udania się nad rzekę *Po*, było przyczyną odmian w planie operacyow. Ex-Xiąże *Pignatelli* który z Legionami Republikanckiemi miał wyciągnąć przeciwko Kardynałowi *Ruffo w Kalabryi*, odebrał rozkaz zwrocenia się ku *Pulii*, gdzie Patryoci *Neapolitańscy* odnieśli iuż znaczne nad Roialistami korzyści.

Trudności zaszłe w cyrkulacyi monet bitych z metalu dzwonow, i niechęć w przyimowaniu tych monet, sprawiły nieiakie zamieszania w okręgu *Tours*. Lecz wyrok Administracyi Municypalney nakazawszy wolną cyrkulacyą, powrocił rychłą spokoyność.

Donoszą z *Barcelony* pod datą 10. tego mieſiąca: Znayduie ſię tu Pan *de Solano*, ktory ſłużył w woyſku *Francuzkim*. Oczekuie wraz z innemi Generałami na moment przeyścia do *Majorki* dla przedſięwzięcia ułożonego przeciwko *Mahon* attaku.— Nasza Prowincya, która od czasu poſtanowionego wolnego handlu w *Ameryce* niezmiernie zyſkała, znayduie ſię teraz w niedoſtatku.

Nie wątpią tu teraz, iż flotta *Breſteńſka* popłynie do *Sardynij* i *Egiptu*. — Flotta kupiecka od 32. żaglow pod dniem 9. Maja pod konwoiem dwóch ſtatkow kanonierſkich ſzczęśliwie do *Breſt* przybyła. Okręt także *Dugommier* i fregata *Roſtropna* ſtoią na kotwicach w tamteyszym ſtanowiſku.

Wczorayszy Dziennik *Przyiaciel Praw* zawiera w ſobie pomiędzy innemi naſtępuiące uwagi: „Nasi Republikanie nie mogą ſię odzwyczaić od przesądow. Dopóki im ſprzyia zwycięztwo, rozumieią iż wſzyſtkie przedſiewzięcia czynić mogą, niechże naymnieysza im zdarzy ſię klęſka, iuż maią wlzyſtko za ſtracone. Przed trzema mieſiącami attak krajow *Niemieckich* ſądzono być bardzo lekkim. Dawniey tak wszyscy przekonani byli, iż ſię nic woyſkom naszym nie oprze. Tym czasem los woyny ieſt zmiennym, i nie można być zawsze szczęśliwym, zwłaszcza kiedy nieprzyiaciel przez czas nieiaki w przemagaiącey znayduie ſię ſile, a iednakże ſłyſzemy ludzi trwogę roznoszących, zapominaią oni iż Ziemia *Francuzka* nie tak łatwo od nieprzyiaciela napadniętą być może, iż łańcuch fortec granicznych więcey iak trzy razy wzmocniony ieſt teraz przez nabyte zdobycze, iż wſzyſtkie punkta granic naszych nieprzezwyciężonemi zagrodami są oſłonione, i że liczni ſprzymierzeńcy wraz z nami walczą. Czemuż raczey ludzie ci nie poſtrzegaią niezmiernych korzyści, ktore dla nas pozoſtać muszą z zwycięzkiego prawie wniyścia flotty naszey na morze *śrzodziemne*. Czemuż niechcą uważać zamięszania iakie ten przypadek koniecznie w *Anglij* ſprawić musi.

Wiadomości z *Turynu* dochodzą tylko do dnia 8. Maja. Aresztowano tamże wiele dawney ſzlachty, którą korrespondowała z nieprzyiacielem, wszędzie lud do insurrekcyi pobudzaiąc, po wielu mieyscach poſtawili krzyże na mieyſcu drzew wolności. Cytadella *Turyńſka* na 6 mieſięcy w żywność ieſt opatrzona. —— *Auſtryacy* mowią tuteysze dzienniki, przeieli taktykę *Francuzką*, maszeruią bez namiotow i bagażow, a officerowie do boiu żołnierzy prowodzą.— Generał *St Suzanne* wyiechał z *Strazburga* do armii naszey we *Włoszech*.—Wczoray municypalność z *Puy de Dôme* poſłała adreſs do Rady 500 w którym oświadczyła, iż muſi użyć mocnych śrzodkow przeciw konſkrypcyinym, niechcącym iść do wyſka. Żądała aby duch publiczny ożywić, i nadać rządowi republikanckiemu całą iego energią. Rada przyſtąpiła do dziennego porządku względem drukowania tego adreſſu, gdyż inne okolice bez żadney trudności i z naywiększą ochotą konſkrypcyinych przyſtawiły.— Oboz pod *Aloſt* w dawnym *Belgium* ieſt znowu cofniony.— Nasze wiadomości z *Genui* do dnia 8 Maja dochodzące donoſzą, iż *Genua* i inne okolice Rzpltey *Liguryiſkiey* w ſtanie oblężenia ſą ogłoszone. — Ob. *Bertholio* Ambaſſador *Francuzki* przy Rzpltey *Rzymſkiey* proſił o dymiſſyą.— Z *Lugdunu* donoszą, iż w tamteyszych okolicach więcey iak 30 powracaiących lub uciekaiących Kommiſſarzow i Liwrantow zabitych zoſtało przez żołnierzy.—Podług donieſień z *Liworno*, tamteyſi agenci naſi, uwolnili z ſekweſtru magazyny i własności *Angielſkie* za opłatą kontrybucyi 2 millionow. Zamki w *Liworno* ſą w ſtanie doſkonałym obrony poſtawione.— Z wielu departamentow donoſzą o marszu licznych nowych konſkrypcyinych do woyſka. W iedney okolicy przebrana kobieta chciała ſię także umieścić pomiędzy konſkrypcyinemi. Odkrycie płci iey sprawiło, iż zamiaſt wniyścia do ſłużby woyſkowey, żona iednego officera wzieła ią do ſiebie.— Dzienniki nasze donoſzą o dwoch ważnych odkryciach chymika *Müller*. Pierwszy zasadza ſię na ochronieniu wody od wszelkiego zepsucia, czego maytkowie wkrotce doświadczać maią, za pomocą drugiego można wodę morſką w 5 minutach w wodę do picia przemienić.— Zapewnaią, iż na mieysce Ob. *Sieyes* poſłem Rzpltey w *Berlinie* będzie *Talleyrand Perrigord*, albo *Perrochel*.

Na ſeſſyj Rady 500. dnia 21. przyięta zoſtała naſtępuiąca Rezolucya: Art: I. Właściciele gruntowi i poſiadaiący fundusze zapłacą na rok 7. dodatek nadzwyczayny woienny, który będzie urządzony ſposobem iak niżey: Artykuł II. Summa tego nadzwyczaynego podatku będzie poſtanowiona podług oſtatecznych rozkładow kontrybucyi gruntowey roku 7. po 10. od ſta kapitału przez każdego opłacaiącego. Artykuł III. Jeżeli dobra ſą zadzierżawione, ten nadzwyczayny dodatek zaliczonym będzie przez Dzierzawcow z ſummy ugodzoney za dzierzawę, nawet w przypadku, gdyby na ſiebie wzieli podatki gruntowe. — Artykuł IV. Pomieniony podatek będzie w całości wybierany na ſkarb publiczny, w tym ſamym ſposobie i na tychże terminach co podatek gruntowy. Każdy opłacaiący przy oddawaniu onego, zapłaci procz tego 20ſty grosz od każdego Franka kontrybucyi na zyſk wybieraiącego.— Artykuł V. Papiery w trzeciey części ſum konsolidowanych dane wierzycielom Rzeczypospolitey będą przymowane w opiacie pomienionego dodatku, iako kontrybucye zwyczayne.

Druga rezolucya zawiera w ſobie, iż na rok 7. każdy obywatel wpisany w Tabellę osobiſtey, maiątku ruchomego i zbytkowey kontrybucyi, opłacać ma nadzwyczayny dodatek, 1.) 10ty grosz od Franka każdey kontrybucyi osobiſtey.— 2.) Grosz od grosza od każdey kontrybucyi zbytkowey.— 3.) Co ſię tycze kontrybucyi maiątku ruchomego, ta opłacać ſię będzie w proporcyi onych wartości.

Na ſessyi dnia 23. *Berlier* podał do przeczytania rezolucyą, która z powodu nadzwyczaynego dodatku woiennego, nakazuie podwoienie dodatku nakazanego Prawem 18. Ventose na domy i okna.

Druga rezolucya poddaie prawom ſtępla, donieſienia w iakimkolwiek bądź celu drukowane i publiczności rozdawane, wyiąwszy te, które oznaczaią pomięszkania: Od dodatkow Dziennikow dawać ſię ma taż ſama opłata ſtępla, co od ſamych dziennikow. W opłacie dziennikow nic nowego nie zaszło.

(Gazeta *Lipſka* donosi, iż wiadomości z *Paryża* pod dniem 26. Maja przybyłe wzmiankuią, że akcya na dniu 12. Maja przez różne Gazety wspomniana, zdarzyła ſię nad rzeką *Po* przy wsi *Baſſignana* o dwie mile z ſtrony pułnocno-zachodniey od *Tortony*; którey ſkutkiem było iż *Francuzi* utrzymali ſię we wsi wspomnioney. Z tego, równie iak z rapportow urzędowych *Wiedeńſkich* z *Włoch*, dochodzących do dnia 24. Maja, iawnie ſię okazuie, iż wiadomość w Gazecie *Hamburſkiey* umieszczona o klęsce *Francuzow* między *Turynem* i *Coni* ieſt zmyślona, gdyżby o niey Gazeta Dworſka *Wiedeńſka* koniecznie donioſła.)

z Hagi dnia 28. Maja.

Wczoray otrzymaliśmy wiadomość, iż Generał *Scherer* iuż tu nie przyiedzie, gdyż chce ſię bronić przeciw czynionym mu zarzutom. Generał *Tilly* będzie Inspektorem woyſk *Francuzkich* w Rzpltey naszey znayduiących ſię. — Dyrektoryat nasz ogłoſił, iż na mocy Konſtytucyi xięża, dawney panuiącey religij Proteſtanckiey, ieszcze przez trzy lata po przyięciu Konſtytucyi ze ſkarbu płatnemi być maią, po tym zaś czaſie, każdy Kościoł powinien utrzymywać ſłużbę Bożą u ſiebie. Naród przez takowe rozrządzenie znaczne żyszcze dochody bez uszczerbku religij.

z Strazburga dnia 22. Maja.

Około fortyfikacyow *Kehl*, *Fortlibre* i ſtarego *Brisach*, z naywiększą czynnością roboty ſą przyspieszane. Dawne łożyſko *Renu* z ſtrony wschodniey ſtarego *Brisach* ieſt iuż tak daleko przekopane, iż wkrotce część tey rzeki tam wpłynie, a tym ſpoſobem ſtary *Brisach* przemien ſię w ważną wyspę *Renu*. Może nawet cały *Ren* obrocą na około ſtarego *Brisach*, przez co forteca ta zoſtałaby na lewym brzegu.

z Stutgardu dnia 23. Maja.

Z donieſień urzędowych i liſtow z pułnocney ſtrony *Włoch* pisanych, dochodzić można, iż dnia 10. Maja *Appeniny Liguryiſkie* i *Appeniny Toſkańſkie* przedzielały przeciwne woyſka. Lewe ſkrzydło Armij Generała *Moreau* opierało ſię o *Walencyą* i *Alexandryą*, śrzodek rozciągał ſię wzdłuż rzeki *Orba* aż do doliny *Scrivia*, zkąd prawe ſkrzydło przechodziło przez lenności Cesarſkie aż do okolic *Pontremoli*; Ztamtąd oddzielny korpus udał ſię w kray *Bonońſki* i *Modeńſki* pod kommendą Generała *Montrichard* dla zaſłonienia *Toſkanii* i dopomagania Generałowi *Macdonald* w połączeniu ſię z Generałem *Moreau*, ponieważ pierwsze kolumny Generała *Macdonald* miały przybyć do *Florencyi* i *Piſtoia* między 12. i 15. Maja. Podług tego położenia bitwy które zaszły między 11. i 15. przed *Tortoną*, muſiały być nader ważnemi.

Dnia 24. Maja. —Zdaie ſię być przeznaczeniem Generała *Moreau*, ażeby dowodził woyſkami *Francuzkiemi* w nayprzykrzeyszych okolicznościach; położenie jego w *Bawaryi* w Wrześniu roku 1796. mniey ieszcze było trudne w porownaniu z tym, w iakim Armia *Włoſka* znaydowała ſię, gdy nad nią obeymował kommendę. Oſłabienie iey przez cztery lub pięć ſtoczonych bitew, i przez załogi zoſtawione w *Peschiera*, w *Mantui*, *Breścia*, *Orci-Novi*, *Pizzighettone*, *Ferrarze* i Zamku *Medyolańſkim*, tak było wielkie, iż ſię widział w zupełnym niepodobieńſtwie utrzymywania dłuższey linij nad 30. mil między *Appeninami Liguryiſkiemi* i *Szwaycarſkiemi*. Potrzeba ſię więc było temu wodzowi namyślić, ażeby albo utrzymał kommunikacyą z Armią *Maſſeny* opuszczaiąc Armią Generała *Macdonald*, lub ażeby ſię przeciwko niemu pomykał, odſtępuiąc złączenia ſię z drugim, i wychodząc z całego *Piemontu* na lewy brseg *Po*, przez niedoſtatek woyſk na załogi. Wziął przeto to oſtatnie poſtanowienie, i zupełnie nie był w ſtanie inaczey poſtąpić, ponieważ nadewſzyſtko należało mu ratować armią Generała *Macdonald*, która przez oddalenie ſię Generała *Moreau*, byłaby ſię znalazła odciętą. Szczęściem iż przy końcu Kwietnia przyszły poſiłki od 5000. ludzi z *Nizza* do *Coni*, przez co Generał *Moreau* uformował oboz swoy pod *Alexandryą* od 20. do 25. tyſięcy ludzi. Generałowi *Montrichard* rozkazał ón z kraiu *Modeńſkiego* ku *Pontremoli* i płaszczyznie *Taro* wyruszyć, a Generałowi *Macdonald* przez kray *Toſkańſki* zbliżyć ſię do ſiebie. Za pomocą tych urządzeń ſpodziewać ſię należy, iż *Francuzi* potrafią utrzymać ſię w *Appeninach*. Tym czasem Generał *Fiorella* kommendant w Cytadelli *Turyńſkiey* zniewala mieszkańcow *Turyńſkich* do poſtawienia ſię w naylepszym ſtanie obrony.

Od brzegow Renu dnia 26. Maja.

Podług liſtow z *Szaffuzy*, lewy brzeg *Renu* z tey ſtrony opuszczonym był przez *Francuzow* dnia 21. o 1. godzinie zrana. Poſtępowanie Generała *Hotze* na prawe ſkrzydło ich Armij, naywięcey ſię przyłożyło do przymuszenia ich do tey retyrady. Oſtatnie donieſienia wyrażaią, iż dnia 20. głowna kwatera tegoż Generała znaydowała ſię w *Lichtenſteig* w *Toggenbourg*, a jego korpus

zmierzał prosto ku *Zurich*; Mowią nawet iż woyska Cesarskie weszły do tego miasta, i że Generał *Massena* cofnął się za rzekę *Aar*. – Flotylla *Austryacka* pod kommendą Pułkownika *Williams* przybyła dnia 20. po południu do *Rorschach*.

z Hanau dnia 27. Maja.

Generał dywizyi *Marescot* przybył w tych dniach do *Erenbreitsteinu*, dla obeyrzenia robot około tamteyszych fortyfikacyow. W tymże samym względzie uda się także do *Dusseldorf*, gdyż cała linia *Renu* w naylepszym stanie obrony ma być postawiona.

Od brzegow Menu dnia 25. Maja.

Z *Moguncyi* wiele artylleryi wyprowadzaią. Wiadomość powszechna rozchodzi się na lewym brzegu, iż korpus Cesarskie przez *Frankonią* w marszu iest ku *Moguncyi*.— Na mieyscu Hrabiego *de Cobenzl* w *Peterzburgu* ma bydź postem Cesarskim Hrabia *Dietrichstein*.— Do *Moguncyi* przybyło kilka batallionow z *Niderlandow*. Pod *Worms* oboz *Francuzki* iest założony. Landgraf *Hessen Kasselski* rozkazał utworzyć kordon nad granicami swemi z 6 do 8 tysięcy ludzi.— Rekwizycye zapisane dla armii Arcy-Xiążęcia *Karola* są następuiące. Xięstwo *Wirtemberskie* 46.420 cetnarow mąki, 273 086 korcy owsa, 183 850 cetnarow siana.— *Wirtzburg* 48 000 korcy mąki i 180 tysięcy korcy owsa.— *Bamberg* 20.000 cetnarow mąki, i 50,000 korcy owsa.— *Schweinfurt* 4000 cetnarow mąki, i 800 cetnarow owsa.— *Gebürg* płaci w rekwizycyi do 400 tysięcy złotych.

Hrabia de *Litta* Poseł Papiezki w *Peterzburgu*, wyiedzie z tego miasta.

Dnia 30 Maja.

Gazety *Niemieckie* donoszą, iż Minister *Szwedzki* wyiechał z *Hamburga* i udał się do *Wandsbeck*.

Konsul *Francuzki Lagau* i sekretarz Legacyi *Lemaitre* znayduią się zawsze w *Hamburgu*.

Arcy-Xiąże *Karol* posłał do *Wiednia* opisanie urzędowe uczynione z indagacyow względem okropnego zdarzenia pod *Rastad*.

z Bazylei dnia 18. Maia.

Powszechnym tu iest mniemaniem, iż armia *Francuzka* pod dowodztwem G. *Masseny* wkrotce inną zaymie pozycyą, która stała się istotnie potrzebną przez cofanie się armii *Włoskiey*. Ta pozycya ma być wzięta za rzeką *Aar*, to iest pewna, iż inżenierowie założyli fortyfikacye nad tą rzeką, i w *Nidau* maią być zebrane magazyny, poruszenia, także woyska iawnie przyszły ten zwrot okazuią. Po utracie *Gryzonow* i *Walteliny*, armia w małych kantonach nie może się utrzymać. Wielu *Szwaycarow* ucieka wgłąb *Francyi*, wielu iedzie przez *Moguncyą* do *Niemiec*. *Massena* odebrał rozkaz od Dyrektoryatu postania części woyska swego do armii Generała *Moreau*, lecz tego nie uskutecznił.

z Lucerny dnia 20. Maja.

Ogłoszono tu urzędownie dnia 17. iż Generał *Soult* całkowicie pobił i rozproszył insurgentow kantonu *Uri*, którzy na nowo się zgromadzili w dolinie *Livinen*, i że się potym połączył z dywizyą Generała *Lecourbe*, tak dalece że kommunikacya z *Włochami*, zupełnie od tey strony iest przywrocona, insurgenci *Walezyi* utrzymuią się zawsze w wielkim swoim lesie blisko *Lenck*, oszańcowali się tam w liczbie 8. do 10. tysięcy ludzi, i zdaią się być pod kommendą doświadczonych wodzow. Uzbroieni są w długie karabini donośnieysze od zwyczayney strzelby, zgromadzili niezmierną moc kamieni i ułomkow skał, które rzucaią i staczaią na chcących się zbliżać. Niemasz dnia, którégoby nie usiłowano ich pokonać. Nadewszystko 15. i 16. chciano na nich na kilku punktach uderzyć, lecz dla podrobionych sił, woyska z małą stratą cofnąć się do swoich stanowisk musiały.

z Szaffuzy dnia 23. Maja.

Ostatniego Wtorku w nocy *Francuzi* dowiedziawszy się o zaiętey przez Austryakow *Konstancyi*, opuścili całkowicie w naszych okolicach lewy brzeg *Renu* i cofneli się ku *Wintenthur*. Nazaiurz o godzinie 9. zrana rzucono na *Ren* most z batow blisko *Stein*, a ku wieczorowi regimenta *Wenkheim*, *Manfredini*, *Schröder*, *Callenberg*, *Lasci* i ieden regiment lekkiey infanteryi, składaiące całkiem 18. batalionow przeszły rzekę, po nich przeprawiło się pięć regimentow jazdy, to iest: *Meszaros* pograniczne huzary, dwa regimenta Ułanow, dragoni *Koburga* i Arcy-Xcia *Ferdynanda*. Rzucono potym trzy inne mosty. Dziś po południu Arcy-Xiąże *Karol* o małą milę ztąd przeszedł *Ren* z częścią głownego korpusu armij.

Od granic Włoskich dnia 24. Maja.

Niemamy ieszcze żadney urzędowey wiadomości o bitwach stoczonych na dniu 12. i 13. tego miesiąca okazuie się, że te bitwy nie były stanowiącemi, ponieważ Generał *Moreau* d. 16. zaydował się ieszcze w okolicach *Alexandryi*. Gazety *Włoskie*, i rozne listy z *Włoch* donoszą, iż dnia 16. zaszła świeża bitwa, *Francuzi* attakowali woyska *Austryackie* w okolicach *Morengo*, między *Bormida* i *Scrivia*; po długiey i krwawey bitwie pierwsi zostali odpartemi na wszystkich punktach z znaczną stratą.

Sławny *Moscati* dawniey lekarz Genera *Buonaparte*, a potym Dyrektor Rzpltey Cisalpińskiey został schwytany i pod aresztem *Medyolanu* przyprowadzony. F. M. *Suwarow* żądać miał z pogrożkami od prowincyi *Delfinatu* wydania Papieża. – Cesarz w *Wenecyi* przywraca rząd dawny. Nobili znowu są do dawnych praw i urzędow przypuszczeni.

W prowincyach *Neapolitańskich* rownie iak *Rzymskich* okazuią się gdzie niegdzie rozruchy, lubo zawsze ze stratą insurgentow. Dwie proklamacye Krola *Neapolitańskiego* iedna do ludu, druga do Baronów państwa wydane, są w niższych *Włoszech* wszędzie roznoszone. Nieiaki *Vincenzo Barrachio* z *Barletta* i ieden młody *Korsykańczyk* wiele podobieństwa do naystarszego syna Krolewskiego maiący, po rożnych miastach *Apuliy* iezdził zbieraiąc pieniądze na utworzenie nowey armii Krolewskiey. Mniemany syn Krolewski był w habit mnicha przebrany, a pod habitem nosił order S. *Januaryusza*. Tym sposobem obay ci zwodziciele zebrali do 30 tysięcy czerwonych i dopiero w *Bisceglia* dostrzeżono, iż byli oszuści i do więzienia zaprowadzeni.— Rachuią, iż Krol *Neapolitański* uwiozł z sobą 80 millionow w złocie, srebrze i kleynotach.— *Francuzi* czynią przygotowania do wywiezienia z *Neapolu* posągow *Herkulesa Farnezych* i muzy kolossalney.

z Brünn dnia 1. Czerwca.

Pomyślność woysk Cesarskich sprawia powszechną w kraiu *Tureckim* radość. Każda wiadomość o zwycięztwie wzmaga zapał w *Osmanach*, nacisk do woyska iest wielki, i zdaie się, iż przez wysokie uczucia sławy, *Turcy* walecznemi czynami zechcą uczynić się godnemi sprzymierzeńcow swoich, których zawsze z uszanowaniem wspominaią. Cesarza nazywaią W. *Badyszą* i walecznym przyiacielem *Sułtana*. O Arcy-Xiążęcia *Karola*, który się na tak wielkie naraża niebespieczeństwa, bardzo są troskliwi, i proszą gorąco Boga, aby go zachował, i chciał go zasłonić swoią potężną ręką.

OBWIESZCZENIA

MY FRYDERYK WILHELM z BOZEY ŁASKI KROL PRUSKI etc. etc.

Podaiemy ninieyszym każdemu do wiadomości, iż ponieważeśmy za rzecz dobrą uznali inny podział Powiatow między Powiatowemi Justitiæ Kommissyami w Departamencie Regencyi Warszawskiey przedsiewziąść, wyżey rzeczonym Powiatowym Iustitiæ Kommissyom następuiące Powiaty nadane są.— 1.) Powiatowey Iustitiæ Kommissyi w Łowiczu Sochaczewski Powiat i część Orłowskiego Powiatu aż do miasta Kutna exclusivè onego.— 2.) Powiatowey Iustitiæ Kommissyi w Gostyninie Gostyński Powiat i część Orłowskiego Powiatu ktora od miasta Kutna zaczyna się inclusivé onego.— Względem tego Podziału maią obydwie Powiatowe Iustitiæ Kommissye Obywatelow osobną ieszcze specyfikacyą Parafii do każdey z nich należących do wiadomości podać.— 3.) Powiatowey Iustitiæ Kommissyi w Łęczycy, Łęczycki i Zgierski Powiat.— 4.) Powiatowey Iustitiæ Kommissyi w Strykowie Brzeziński Powiat i cały Rawski Powiat dawnieyszego i teraźnieyszego zaboru— i 5.) Powiatowey Iustitiæ Kommissyi w Gorze, Czerski i Błoński Powiat.— Warszawski zaś Powiat bez pośrzedniey Inspekcyi Regencyi powierzony zostaie.— Strony przeto Prawa maiące we wszystkich swych Prawnych interessach w zanoszeniu żądań swych podług Podziału tego zachować się, a potym dalszych ukazow Regencyi oczekiwać maią, czyli dalsze postępowania w Processach ich immediate w teyże expedyowane lub do Powiatowey Iustitiæ Kommissyi Dystryktu każdego odesłane bydź maią.— Dan w Warszawie 19 Marca 1799.

Krolewska Południowo Pruska Regencya.

W kamienicy do zamku tuteyszego Krolewskiego należącey, *Płochocka* zwaney, tudzież w Kollegium bywszym Jezuickim i w budynku *Tarassowy* zwanym, stancye rożne obszerne i poiedyńcze pokoie, maią bydź od S. Jana r. b. to iest: na rok ieden do S. Jana 1800 r. w arędę wypuszczone.— A że w tym celu ieden tylko termin licytacyi na dzień 22gi miesiąca ninieyszego naznaczony, przeto uwiadomia się a oraz i wzywa Publiczność arendy sobie życzącą, aby się w dniu pomienionym o godzinie 8. przed południem na Kamerze J. K. Mci woienno-Ekonomiczney znaydowała i offerty swoie podała, ponieważ Kommissarz licytacyi, gdy offerty takowe będą mogły bydź przyięte, naywięcey daiącemu z ostrzeżeniem wyższey approbacyi to na co licytował, przysądzić ma. Życzący sobie takowey arendy muszą wprzod pomieszkania, na które licytować chcą, obeyrzyć i mogą w tym razie albo do Intendenta Zamku Architekta *Zuga* w pałacu dawniey *Saskim* mieszkaiącego, lub do Pod-burgrabiego Zamkowego *Gellerta* w tymże Zamku stoiącego udać się, a potym o to się tylko starać, aby przy licytacyi, dla zapewnienia offert swoią dostateczną postawić mogli kaucyą, ponieważ bez takowey, nikt żądaney arendy otrzymać nie może.— W Warszawie dnia 4go Czerwca 1799.

Kamera J. K. Mci Pruss Południowych Woienno-Ekonomiczna.

Głowny dowodzca komplotu w *Pułtusku* utworzonego, nazwiskiem Lucian *Krajewski*, przybieraiący czasem imię *Domańskiego*, potrafiwszy uwolnić się z więzow, umknął z Arsenału w *Pułtusku*, w ktorym był osadzony.— Konstytucya ciała jego iest silna, wzrost znaczny, ma lat 25. włosy i oczy brunatne, na twarzy pełny i gładki. Przy ucieczce swoiey miał na sobie krotki kożuch i kurtkę polską białawą, procz tego zaś spodnie szare sukienne.— Wzywa się zatym każdego, szczegulniey zaś wszelkie sądowe i mieyscowe Zwierzchności, aby dawały baczność na przytrzymanie tego niebespiecznego złoczyńcy; a przytrzymanego pod pewną eskortą czyli konwoiem do garnizonu Pułtuskiego dostawić kazały, ktory to garnizon nie tylko zrządzone z tey okazyi koszta nadgrodzi, ale nadto temu kto hultaja tego wynaydzie, i do więzienia pod straż doprowadzi, osobną zaręcza nadgrodę.— Dan w Warszawie dnia 31. Maja 1799. roku.

J. K. Mci Pruss Południowych Kamera Woyskowo-Ekonomiczna.

DONIESIENIA.

Von seiten der unterzeichneten Königlichen Regierung wird dem Publico hiedurch bekannt gemacht dasz der zeither bey deren Casse angestalt gewesene Bothe Adolph seines dienstes entlassen und zugleich Jedermann bedeutet dasz Er keine Gelder mehr anzunehmen bedürft sey.— Warschau den 13ten May 1799.

Königliche Sûdpreusishe Regierung.

Niżey podpisana Królewsko-Pruska Regencya uwiadamia publiczność, że Woźny Adolph dotąd przy kassie jey służbę sprawuiący, odprawiony został, iże od nikogo pieniędzy odbierać niepowinien.— w Warszawie dnia 13. Maja 1799.

Krolewsko-Pruska Regencya.

Olsztyn wieś w Galicyi mil dwie od Brześcia Litewskiego, ćwierć mile od Bugu, do przezastawienia.— Referencya do Possessora na mieyscu.

Gdy ieden z Familii Litewskiey Radyszkiewiczow uczynił pewny Oblig Woyciechow Radyszkiewiczowi w kordonie Pruskim w okolicach Warszawy mieszkaiącemu, przeto takowego się uwiadomia, aby w tym interessie udał się do Pałacu Potockich na Długiey ulicy pod Nrem 550. w poale Pałacu Kommissyi, do JP. Dynamarego, w tymże Pałacu mieszkaiącego, gdzie potrzebną odbierze informacyą.

Swieża woda Salcerska iako też i Bitterwasser znayduią się w handlu A. Monfreulle na Podwalu Nro 486.